

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 199/2022-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovcej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Elenou Szabóovou, advokátkou, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V č. k. 3 CbZm 662/2015-152 z 22. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), uznesením Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 CbZm 662/2015-152 z 22. novembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a prikázal okresnému súdu konať „*urýchlene a bez prietahov*“. Žiada tiež o priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovanej strany v konaní o zaplatenie 12 074,40 eur s príslušenstvom a odmeny zo zmenky vedenom okresným súdom pod sp. zn. 3 CbZm 662/2015. Okresný súd rozsudkom č. k. 3 CbZm 662/2015-89 z 19. decembra 2019 (ďalej len „rozsudok“) rozhodol vo veci samej. Rozsudok bol doručený

právnej zástupkyňi sťažovateľky do elektronickej schránky 23. decembra 2019, teda posledným dňom lehoty na podanie odvolania bol 7. január 2020.

3. Právna zástupkyňa sťažovateľky sa 7. januára 2020 v čase okolo 23.00 h prihlásila do elektronickej schránky, odkiaľ odosielala už pripravené, skôr vyhotovené podania. Sťažovateľka uvádza, že „o 23.38 hod., po odoslaní podania, systém elektronickej schránky prestal fungovať, nebolo možné vyhľadať ani úvodnú stránku UPVS, a to až do 0.12 hod. nasledujúceho dňa. Napriek tomu systém v histórii prihlásení v časoch, v ktorých bola vyhotovená súdu predložená snímka obrazovky o nedostupnosti UPVS (a tým aj na ňu napojených aplikácií, teda elektronickej schránky a e-žaloby), teda portálu Slovensko.sk, vykazuje užívateľku ako prihlásenú.“

4. Sťažovateľka poukazuje na to, že chyba sa vyskytla nečakane a nebola vopred avizovaná ani nešlo o plánovanú výluku, ktorá by bola vopred oznamovaná užívateľom oznamom. Išlo podľa nej zjavne o nepredvídanú, nepredvídateľnú a náhlu udalosť nezávislú od vôle či vplyvu užívateľa portálu. Po sfunkčnení stránky bolo odvolanie sťažovateľky proti rozsudku odoslané prostredníctvom elektronickej schránky s časovou pečiatkou podpisu 00.49.18 h dňa 8. januára 2020 a následne s časovou pečiatkou 01.25.07 h podala sťažovateľka návrh na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania.

5. Okresný súd napadnutým uznesením návrh na odpustenie zmeškania lehoty zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutému uzneseniu o zamietnutí návrhu na odpustenie lehoty podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je v rozpore s rozhodovacou praxou všeobecných súdov vrátane ústavného súdu, pričom poukazuje na konkrétne súdne rozhodnutia.

7. Podľa názoru sťažovateľky „rozhodnutie súdu založené na tom, že vyžadoval resp. očakával preukázanie nefunkčnosti slovensko.sk po celú odvolaciu dobu, je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho aj ústavného súdu... Je notoriou, ktorú netreba dokazovať, pretože je súdu známa z úradnej činnosti, že pri nefunkčnosti portálu slovensko.sk sú nefunkčné aj všetky ostatné portály, ktoré vyžadujú prihlásenie sa cez EID, resp. identifikačný doklad (OP), keďže nie je možné splniť základnú podmienku - prihlásiť sa identifikačným dokladom a zadaním kódu. Preto je námietka súdu, že bolo možné, pri poruche slovensko.sk podať odvolanie cez e-žaloby, zjavne neopodstatnená a takáto požiadavka technicky nerealizovateľná.“

8. Záver okresného súdu, že bolo možné realizovať podanie mailom, podľa názoru sťažovateľky naráža na stabilizovanú judikatúru zjednotenú na tom, že pri doručovaní podania mailom nie je rozhodujúci čas odoslania, ale čas prijatia podania súdom. Proces doručenia na strane súdu však odosielateľ mailu ovplyvniť nevie. Preto podľa nej oponuje aj tejto námietke, že takýmto spôsobom by bolo podanie odoslané včas – čo za daných časových možností (objavenie sa poruchy o 23.45 h) považuje za „iluzórne“.

9. Sťažovateľka argumentuje, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, a to „*odňatím práva konať pred súdom, odňatím spravodlivosti a možnosti nápravy. Tým, že podaním odvolania sa stal zákonným sudcom sudca/senát odvolacieho súdu, došlo aj k zásahu do práva na zákonného sudcu.*“.

10. Sťažovateľka sa tiež domáha, aby ústavný súd posúdil jej ústavnú sťažnosť „*aj z hľadiska prietahov v konaní*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) napadnutým uznesením okresného súdu, ako aj základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 3 CbZm 662/2015.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie a základného práva na zákonného sudcu:

12. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

13. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

14. V súvislosti so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľky poukazuje ústavný súd na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, v ktorej okrem iného uvádza:

„Zástupkyňa žalovanej žiadnym relevantným spôsobom nepreukázala nefunkčnosť portálu slovensko.sk v čase od doručenia rozsudku (23. decembra 2019) až do uplynutia lehoty na podanie odvolania, teda do 8. januára 2020. Odhliadnuc od uvedeného, pokiaľ by aj súd pripustil, že žalovaná objektívne nebola schopná podať odvolanie proti rozsudku z dôvodu nefunkčnosti portálu slovensko.sk v čase medzi 23:45 7. januára 2020 a 0:12 8. januára 2020, tento dôvod zmeškania lehoty by súd nemohol považovať za ospravedlniteľný.

Ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty môžu byť rozmanité, napr. živelná pohroma, nehoda, úraz, závažné rodinné komplikácie, alebo náhle ochorenie, vždy však pod podmienkou, že ich dôsledkom bolo vylúčenie možnosti urobiť procesný úkon. Určitá skutková okolnosť môže byť ospravedlniteľným dôvodom len vtedy, pokiaľ medzi ňou a zmeškaním lehoty existuje príčinná súvislosť. Na jej preukázanie treba doložiť, že k zmeškaniu došlo len v dôsledku tejto okolnosti, a nebyť tejto prekážky, nedošlo by k zmeškaniu lehoty. Ospravedlniteľnosť dôvodu zmeškania sa vždy posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu. O tom, či sú splnené uvedené podmienky, rozhoduje súd na základe preukázaných skutkových okolností (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. augusta 2011, sp. zn. 3 Cdo/155/2010).

Aj napriek tomu, že advokát je povinný v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronicкую schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej je majiteľom (pozri § 821 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov), v okolnostiach tohto prípadu má súd za to, že žalovanej, aj napriek tvrdenému výpadku portálu slovensko.sk, objektívne nič nebránilo v urobení podania podľa § 125 CSP, napríklad prostredníctvom portálu eZaloby, prípadne e-mailom s/bez autorizácie podľa osobitného predpisu (pozri § 125 ods. 2 CSP). Žalovanou tvrdená nefunkčnosť portálu slovensko.sk preto nemohla mať za následok objektívnu nemožnosť podania odvolania proti rozsudku tak, ako to v návrhu na odpustenie zmeškania lehoty predostiera, a teda z tvrdeného dôvodu nebola vylúčená z vykonania procesného úkonu (odvolania proti rozsudku) ktorý jej patrilo.“

15. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu ako celku dospel k presvedčeniu, že nevybočuje z aplikačnej praxe všeobecných súdov v súvislosti s rozhodovaním o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania, nemožno mu pripísať charakter excesu, ktorý by v sebe zahŕňal črty svojvôle a je preto potrebné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

16. Ústavný súd zistil, že okresný súd spočiatku naznačil odklon od aplikačnej praxe všeobecných súdov, keď poukázal na to, že sťažovateľka nepreukázala nefunkčnosť portálu <slovensko.sk> počas celej lehoty na podanie odvolania, napokon však v ďalšej časti odôvodnenia pristúpil k posúdeniu konkrétnych skutkových okolností, ktoré boli významné pre rozhodnutie okresného súdu o tom, či zmeškanie lehoty v prípade sťažovateľky nastalo z ospravedlniteľných dôvodov.

17. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky, že je všeobecne známe, že pri nefunkčnosti portálu <slovensko.sk> sú nefunkčné aj všetky ostatné portály, ktoré vyžadujú prihlásenie sa cez EID, resp. identifikačný doklad (OP), a preto námietku okresného súdu, že bolo možné pri poruche <slovensko.sk> podať odvolanie cez e-žaloby, považuje za zjavne neopodstatnenú, ústavný súd uvádza, že sťažovateľka nepreukázala (ani netvrdila), že by sa čo i len pokúsila prihlásiť v čase poruchy portálu <slovensko.sk> cez iný portál, napríklad e-žaloby. Sťažovateľka sa jednoducho uspokojila s vedomím, že nefunkčnosť postihuje obvykle „všetky ostatné portály“, a teda nevyvinula ďalšiu aktivitu k včasnému podaniu odvolania.

18. Ústavný súd v súlade s judikatúrou zjednotenou v názore, že pri doručovaní podania mailom nie je rozhodujúci čas odoslania, ale čas prijatia podania súdom, konštatuje, že síce sťažovateľka nevedela ovplyvniť čas doručenia odvolania mailom, v každom prípade však mala k dispozícii tento spôsob doručenia podania, ktorý nevyužila. Následne, ak by došlo k oneskoreniu jeho doručenia do mailovej schránky súdu, a teda k zmeškaniu lehoty, bol by to podľa názoru ústavného súdu (prihliadnuc na ostatné okolnosti posudzovanej veci) ospravedlniteľný dôvod na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania.

19. Ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom uznesení sa okresný súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s návrhom sťažovateľky a objasnil závery, ktoré ho viedli k jeho zamietnutiu. Argumentáciu okresného súdu považuje v okolnostiach posudzovanej veci za dostatočnú a založenú na právnych záveroch, ktoré majú oporu v zákone, resp. nepopierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Civilný sporový poriadok, vo vzťahu k návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania.

20. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná

súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o jeho porušení. Pri predbežnom prerokovaní preto odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

21. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky i vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, keďže jej právna vec bola po zamietnutí jej návrhu na odpustenie lehoty na podanie odvolania predložená spolu s odvolaním odvolaciemu súdu, ktorý o ňom v čase predbežného prerokovania ústavným súdom aktuálne rozhoduje. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť i v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov:

22. Ústavný súd pripomína, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde). Osobitne to platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom (m. m. III. ÚS 334/09).

23. Sťažovateľka sa v petite ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CbZm 662/2015 bez toho, aby ústavne relevantným spôsobom odôvodnila jeho porušenie.

24. Ústavný súd konštatuje, že obligatórnou náležitosťou ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde je povinnosť sťažovateľa uviesť konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd. Keďže ústavná sťažnosť v posudzovanej časti neobsahuje ústavne relevantné odôvodnenie, nespĺňa podstatnú zákonom predpísanú náležitosť podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

25. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu má nedostatok náležitostí ústavnej sťažnosti významné procesné dôsledky. Nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je aj vznesenie relevantných

námietok zo strany sťažovateľa spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jeho základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, prípadne inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.).

26. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľky ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu